

4. Jacobs, H. (1998). *Interdisciplinary curriculum: design and implementation*, Alexandria, VA: ASCD, p. 126;
5. Negru, L., *Modalități de organizare a activităților integrate*, articol accesat în data de 13.11.2021 pe https://www.academia.edu/26948000/MODALIT%C4%82%C5%A2I_DE_ORGANIZARE_A_ACTIVIT%C4%82%C5%A2ILOR_INTEGRATE
6. Culea, L., Sesovici, A., Grama, F., Pletea, M., Ionescu, D., Anghel, N., (2008), *Activitatea integrată din grădiniță, ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*, Didactica Publishing House, București, p. 212;
7. *** Noi repere ale educației timpurii în grădiniță, Proiectul pentru reforma educației timpurii, 2008, p. 84

MEDIUL EDUCAȚIONAL ȘI STAREA DE BINE A COPILULUI - OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE A ACESTUIA
THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT AND THE WELL-BEING OF THE CHILD - OPPORTUNITIES FOR ITS DEVELOPMENT

Elena CALIȚCHII,
 metodist ,grad didactic doi, IET nr.1 com. Bubuieci

CZU: 373.2.02

Summary: Every child comes into the world like a white paper, it matters a lot to adults what landscape will be obtained on that paper, so the tools, which will be worked with, become the factors of the education of the future man in society. Heredity, Family and Environment are those factors involved in human development, this article will focus on "Environment" - one of the factors that can be guided and monitored. The child's first life experience in society belongs to the educational environment, in this case, kindergarten.

Rezumat. Fiecare copil vine pe lume ca o hârtie albă, mult contează de maturi ce peisaj se va obține pe acea hârtie, astfel uneltele, cu care se va lucra, devin factorii educației al viitorului om la societății. Ereditatea, Familia și Mediul sunt acei factori implicați în dezvoltarea umană, în acest articol se va accentua „Mediul”, - una dintre factori care poate fi ghidat și supravegheat. Prima experiență de viață a copilului în societate îi revine mediului educațional, în cazul dat, grădinița.

Key words: education, educational environment, well-being, preschool, teacher, activity centers.

Cuvinte cheie: educație, mediul educațional, starea de bine, preșcolar, cadru didactic, centre de activitate.

E bine de recunoscut că odată cu crearea mediului educațional unic în învățământ, societatea cotidiană solicită dimensiuni prioritare pentru procesul de educație. Una dintre acestea este perfecționarea mediului educațional care să încurajeze cooperarea, respectul, toleranța, libertatea în activitatea de învățare care ar forma la copilor deprinderi, atitudini și competențe generale.

Atitudini ale cadrului didactic ca înțelegerea copilului, încrederea în potențialului pozitiv al relației cadru didactic - copil și disponibilitatea de implicare reală, profundă și sinceră în această relație sunt premise care dezvoltă la copii starea de bine, încrederea în sine, disponibilitatea de comunicare eficientă, stimulează dorința de implicare a copilului în continua confirmare a caracterului pozitiv al relației.

Problema mediului educațional și influența acestuia asupra dezvoltării personalității ocupă unul dintre punctele importante în sistemul problemelor educației moderne. În primul rând, să determinăm definiția conceptului de „mediu” ca categorie care reunește sintagmele frecvent utilizate: „mediu educațional”, „mediu social”, „mediu socio-cultural”, „mediu în curs de dezvoltare”[11].

Dicționarul de pedagogie definește conceptul de „mediu” ca „un set de condiții care înconjoară o persoană și interacționează cu aceasta, ca și cu un organism și o persoană”. Iar definiția propusă de L. I. Novikova, considerăm „mediul” ca un ansamblu de condiții care influențează dezvoltarea și formarea abilităților, nevoilor, intereselor, conștiinței individului”[11].

Analiza literaturii științifice face posibilă înregistrarea diferitelor tipuri de medii: social, cultural, educațional, socio-economic, socio-pedagogic, urban, familial, estetic, informațional-subiect etc.

În lumea modernă, devine din ce în ce mai clar că educația individului nu trebuie echivalată cu dezvoltarea unor programe speciale sub îndrumarea cadrelor didactice. Educația este rezultatul unei game largi de diverși factori. În epoca noastră, educația nu mai este asociată doar cu activitățile instituțiilor sociale speciale: grădinițe, școli, colegii sau universități. Însuși conceptul de „mediu educațional” subliniază faptul multiplicării influențelor asupra personalității și include o gamă largă de factori care determină creșterea, formarea și dezvoltarea personalității [11].

Mediul educațional ca categorie științifică a devenit subiect de cercetare de către mulți psihologi și profesori. Așa cum se întâmplă de obicei, atunci când studiază obiecte complexe, diferiți specialiști nu au o singură poziție în definirea conceptului de „mediu educațional”, în înțelegerea structurii, funcțiilor acestuia, în raport cu metodele de proiectare și examinare a acestuia. Peste o sută de definiții ale acestui concept se găsesc în literatura de specialitate. Cu toate acestea, folosind conceptul de „mediu educațional”, majoritatea psihologilor și profesorilor moderni se bazează pe ideea generală că educația, creșterea și dezvoltarea au loc nu numai sub influența eforturilor direcționate ale cadrului didactic și depind nu numai de caracteristicile psihologice individuale, a copilului. Ele sunt determinate în esență de condițiile socio-culturale, mediul subiect-spațial, natura interacțiunii interpersonale și alți factori de mediu.

Punctul de pornire pentru înțelegerea sensului termenului „mediu educațional” este ideea că dezvoltarea psihică a unei persoane în cursul educației sale trebuie luată în considerare în contextul „persoană – mediu”. Conform acestei abordări, mediul educațional este înțeles ca un sistem de condiții și influențe pedagogice și psihologice care creează o oportunitate de dezvoltare atât a abilităților deja existente și a caracteristicilor personale ale copiilor, cât și a intereselor și abilităților care nu au apărut încă[5].

În baza afirmației lui L. S. Vygotsky că „un singur mediu nu există în realitate. Se împarte într-un număr de piese mai mult sau mai puțin independente și izolate unele de altele care pot face obiectul unei influențe umane rezonabile ca nimic altceva ”, se poate presupune că mediul educațional este multicomponent, adică are o structură[4].

Mediul educațional cuprinde totalitatea factorilor interni și externi care influențează activitatea educativă în sistemul de învățământ, fiind un mediu organizațional complex, care ridică prioritar exigențe de natură psihologică și socială atât pentru cadre didactice, cât și pentru copii.

În formarea sa ca personalitate, copilul asimilează, modelele vieții sociale și culturale specifice mediului educațional în care învață, acestea devenindu-i mediul său propriu.

Orientarea copilului spre învățare - dezvoltare se face prin crearea unui mediu educațional adecvat, prin amenajarea spațiului din grupă, care să permită dezvoltarea liberă a copilului și să pună în evidență dimensiunea interculturală și pe cea a incluziunii sociale. Cadrele didactice sunt responsabile de crearea unui mediu favorabil de învățare - atractiv, plăcut, securizant, funcțional, care să invite copiii la joc și activitate, unde ei să se simtă stăpâni și în siguranță[1].

Cadru didactic va pregăti și va organiza spațiul educațional pe centre de activitate, după criteriul activităților fundamentale pe care le desfășoară copiii: prin știință, jocuri de mișcare, jocuri

de masă, biblioteca, construcții, arte, nisip și apă etc. Fiecare centru oferă terenul unei activități în care jocurile liber alese vor dezvolta cunoașterea într-o sferă a vieții socio-umane. Grădinița este mediul unde copiii preșcolari sunt primiți, se mișcă și se joacă, unde totul trebuie gândit și amenajat, astfel încât acesta să fie o sursă din care copiii se inspiră și învață, un loc plăcut, frumos, în care se simt bine, în siguranță, un loc care le vorbește lor și tuturor celor care îi vizitează, despre tot ce se întâmplă acolo. Prin felul în care este amenajată, ea oferă copilului ocazii să se simtă bine în intimitatea lui, stimulându-i interesul și invitându-l la învățare prin descoperire și explorare. Sala de grupă îi vorbește copilului prin ceea ce oferă ca posibilitate de acțiune și experiență. Aflat în fața mai multor posibilități, copilul este invitat să aleagă ceea ce îi se potrivește, să decidă[3].

Organizarea spațiului educativ prin delimitarea Centrelor oferă atât părinților, cât și educatorului oportunitatea de a-i observa mai bine pe copii în interacțiunea lor cu materialele, cu alți copii sau cu adulții [7].

În organizarea pe Centre a spațiului educativ, educatorul va asigura:

- securitatea și protecția copiilor;
- confortul prin mobilier, canapele, pernuțe;
- existența unui spațiu suficient studiului și întâlnirii cu alți copii;
- existența unui material adecvat situațiilor de învățare;

La colțul *Biblioteca* este așezat un raft pe care sunt așezate cărți cu imagini, cărți cu povești, jetoane ilustrate, casetofon, casete, diapozitive, etc. Cărțile trebuie schimbate des pentru a menține interesul copiilor. Tot la acest colț pe o măsuță este așezat un televizor, un calculator pentru a oferi copiilor prilejul de a viziona desene animate, CD-uri cu povești, jocuri.

Centru *joc de masă* cuprinde o măsuță și un raft pe care se găsesc jucării mici și jocuri de masă. Este o zonă în care copilul capătă achiziții în toate domeniile: cognitiv, socio afectiv, fizic.

Colțul *Construcții* este adesea spațiul cel mai frecventat de copii. Jocul de construcții oferă posibilități multiple de dezvoltare a copilului. Acest colț trebuie plasat într-un loc îndepărtat de zona liniștită, pentru a nu deranja. Materialele vor fi dispuse în cutii rotunjite la colțuri sau rafturi, pe categorii: cuburi, figuri geometrice, Lego, mașinuțe, animale mici de jucărie.

Jocul de rol își are sursa în imaginația copiilor. Adulții pot încuraja un joc de rol bogat confecționând și păstrând la îndemână echipamente speciale care sunt, în esență, cutii (truse) umplute cu diferite obiecte pe care copiii le vor utiliza jucându-se de-a doctorul, de-a poștașul, de-a mecanicul, de-a vânzătorul, de-a frizerul, etc. Materialele confecționate trebuie să reflecte viața comunității în care trăim[8].

Centru *Știință* (plante, mici animale de casă, acvariu cu peștișori, semințe, vase pentru experiențe, etc.). Aici este locul unde copiii își asumă diferite responsabilități, realizează mici experiențe sub îndrumarea educatoarei, fac diferite observații[8].

Centru *Artă* oferă posibilitatea copiilor să exprime ce gândesc, să simtă și să vadă lumea și astfel își pot exprima și potențialul creator. Rolul cel mai important al educatoarei este să asigure un mediu, o atmosferă care încurajează și sprijină potențialul de exprimare creatoare al copilului.

Spațiul acestui centru trebuie să fie suficient pentru copiii care lucrează, astfel încât să nu se stânjenească, să nu existe senzația de îngheșuială. Trebuie să fie ales în așa fel, încât lumina să vină din partea stângă și să nu fie o zonă de trecere, pentru a nu fi deranjați micuții artiști. Spațiul amenajat pe centre de activitate/ interese ajută copiii să-și dezvolte personalitatea prin faptul că le lasă posibilitatea de a alege singuri unde, cu ce, cu cine și cât se joacă, își asumă responsabilități pentru alegerile făcute, percep activitățile ca fiind reușite deoarece sunt potrivite nivelului lor de

dezvoltare și nu vor resimți o frustrare ca urmare a faptului că sunt constrânși să participe la activități care sunt fie prea dificile, fie prea ușoare[8].

Este evident că educatorul, în exercitarea funcției sale, este parte integrantă a mediului educațional, adică, personalitatea cadrului didactic și modul în care își proiectează propria identitate în activitatea profesională dau specificitate mediului educațional. Astfel, asigurându-se că fiecare copil se simte bine -venit, educatorul, oferă preșcolariilor un mediu sigur care să satisfacă necesitățile specifice de învățare, educatorul încurajează preșcolarii să coopereze să se implice în diferite activități și să-și asume riscuri în procesul de învățare[8].

Deci, este important ca cadrul didactic să asigure un mediu de învățare care promovează starea de bine a fiecărui copil, ce presupune sprijinirea dezvoltării sale fizice, emoționale, sociale și cognitive. În această ordine de idei se poate menționa că mediul educațional este cel care poate crea starea de bine.

Starea de bine este strâns legată de învățare și motivație. Nimeni nu poate fi bun în ceea ce face dacă nu e într-o stare bună. Contextele în care trăim pot stimula sau, dimpotrivă, deteriora starea de bine. Este un lucru valabil și pentru locul în care un copil își petrece o foarte mare parte din timp: instituție de învățământ. Copiii își petrec o bună parte din timp la grădiniță, prin urmare, aceasta trebuie să fie un loc esențial pentru conturarea stării lor generale de bine, cu toate aspectele sociale, fizice și emoționale. Starea de bine a preșcolariilor le influențează capacitatea de a-și atinge întregul potențial. Calitatea relațiilor pe care le au copiii între ei, pe care le au cu adulții, precum și calitatea mediului de învățare, influențează fundamental la formarea personalității copilului. A fost demonstrat faptul că mediul fizic, social și emoțional în care cadrul didactic și copiii petrec o mare parte din fiecare zi, poate afecta sănătatea lor fizică, emoțională și mentală și starea de bine. Se apreciază că mediul educațional poate îmbunătăți bunăstarea socială, emoțională și capacitatea de învățare când:

- este cald, prietenos și recompensează învățarea;
- promovează în special cooperarea și mai puțin competiția;
- oferă susținere și facilitează comunicarea deschisă;
- încurajează activitățile creative;
- încurajează dezvoltarea de proceduri și regulamente care interzic pedeapsa fizică și promovează interacțiunea non-violentă pe terenul de joacă, în sala de grupă și între personal și copii prevenind în felul acesta pedeapsa fizică, agresivitatea, hărțuirea și violența [12].

Avantajele unui mediu educațional pozitiv constau în bunăstarea și fericirea, întărirea sentimentului de apartenență și o mai bună calitate a vieții celor implicați în procesul instructiv-educativ. Indirect, poate avea ca rezultat performanțe academice mai bune. De asemenea, are potențialul de a diminua stereotipurile, teama, anxietatea, depresia și pierderea motivației.

Conform lui Laevers, starea de bine este o stare care poate fi recunoscută prin satisfacția, bucuria și plăcerea copiilor, pentru că aceștia sunt relaxați și exprimă pace interioară, exprimând în același timp energie și vitalitate. Copiii sunt fericiți, sunt spontani, abordabili și își revin cu ușurință după experiențe dificile. Ei sunt deschiși la mediul care îi înconjoară, accesibili din punct de vedere emoțional și flexibili, pentru că situația la îndeplinește nevoile. Par să aibă un concept de sine pozitiv și să fie în contact cu sine.[12]

Sentimentele de bunăstare în timpul copilăriei pun temelii solide pentru o bună sănătate la maturitate.

Referințe bibliografice:

1. Cosmovivici A.; Iacob L.; Psihologie școlară. Iași: Polirom, 1999.

2. Calancea A.; Psihologia personalității. Chișinău: Tipografia Centrală,2006.
3. Franțuzan L., Nastas S., Hîncu I. Mediu educațional școlar în contextul implementării curriculumului. Chișinău: IȘE,2020
4. Glava A., Glava C. Introducere în pedagogia preșcolară.Cluj-Napoca: Editura Dacia,2002.
5. Socoliuc N., Cojocar V. Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vârstă preșcolară. Chișinău: Cartea Moldovei,2012
6. Stan L. Pedagogia preșcolară și școlarității mici. București: Polirom,2014
7. Voiculescu E. Pedagogia preșcolară. București: Aramis,1999
8. Vrânceanu M., Pelivan V. Scrisoarea metodică. Organizarea procesului educațional în instituțiile preșcolare pentru anul de studiu 2015-2016. Ministerul Educației: Chișinău,2015
9. Vrânceanu M., Terzi- Barbaroșie D. 1001 idei pentru o educație timpurie de calitate. Ghid pentru educatori. Chișinău: Centru Educațional Pro Didactica,2010
10. Новикова Л. И. Школа и среда. – М.: Изд-во «Знание», 1985
11. Webografie:
12. <https://goaravetisyan.ru/ro/sozdanie-sovremennoi-obrazovatelnoi-sredy-kak-obrazovatelnaia-sreda/>
13. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/147_156_Conceptul%20de%20mediul%20scolar%20si%20functia%20sociala%20a%20acestui.pdf
14. <https://ru.scribd.com/document/101119682/Mediul-Educational-Scolar>

METODE DE CUNOAȘTERE A PERSONALITĂȚII ȘCOLARILOR DIN CLASELE PRIMARE

METHODS OF KNOWING THE PERSONALITY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Silvia VRABIE,
doctor în psihologie, Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu” Cahul
Daniela ZGHEREA,
studentă, Universitatea de Stat „B.P.Hasdeu” Cahul

CZU: 159.722.7

Summary: The student's personality is a fundamental element in the teaching process, it is a raw material that the teacher has the duty to sand properly based on deep knowledge of its features. Knowing the student's personality allows the teacher, regardless of the discipline he teaches, to structure in a real way, imprinting its dynamism, the artificiality of teaching a lesson being eliminated by the way in which the teacher, knowing the student's personality, knows how to motivate his participation in class. Without an adequate knowledge of the abilities, abilities, orientations, natural predispositions of the student and without a continuous connection of the teacher to the new, the didactic act, as a whole, risks to be damaged, with negative consequences for all parties involved.

Rezumat: Personalitatea elevului este element fundamental în procesul didactic, este un material brut pe care profesorul are îndatorirea să îl șlefuiască adecvat pe baza cunoașterii profunde a trăsăturilor acestuia. Cunoașterea personalității elevului permite cadrului didactic, indiferent de disciplina pe care o predă, să structureze activitatea curentă în mod real, imprimând acesteia dinamism, artificialitatea predării unei lecții fiind eliminată de modul în care profesorul, cunoscând personalitatea elevului, știe să motiveze participarea acestuia la oră. Fără o cunoaștere adecvată a capacităților, abilităților, orientărilor, predispozițiilor naturale ale elevului și fără o racordare continuă a profesorului la nou, actul didactic, în ansamblu, riscă să fie deteriorat, cu consecințe negative pentru toate părțile implicate.

Key words: method, personality, school.

Cuvinte-cheie: metodă, personalitate, școlar.